

כל כנויי פרק ראשון נדרים

(א) לקמן יד. שנועט כ',
(ב) לקמן ק"ג. (א) (ג) (ד)
ל"א.

הגרות הב"ח

(א) גמ' לימני בבשר עולה
א"ל לא מיעולה וכו' דהא
בקרנן קא מתפס אלא
נותר ופגול אינטריכא ליה
ס"ד אמרנא כ"ל זמית
דעולה נמחק: (ג) רש"י
ד"ה וכו' נותר וכו' דמיני
היה והוא ליה שנת וכו'
ואיכא דלמתי האי פגול
י"ב כלומר מאי דלדבר
פגול בשר קושא: (ד) ד"ה
אמר ליה וכו' אמרנא
בעיקרא קא מתפס: (ה)
(ו) ד"ה קשמע לן וכו'
ופגול קאמרי שירא זה
אסור כמותו אלף נותר
ממש: (ז) ד"ה ואמר
שמואל הוא שגדור וכו'
נמסקת שנועט הק"ד
ואמ"כ מ"ה בארתו היום
וכי איתו היום חד בשבת
בשאר דלאכא וכו' שלל אובל
בשר חדש שבת מנו אמו:
(ח) ד"ה הכי איתמר וכו'
ולכא דלמתי בריתורא
קא מתפס:

מוסף רש"י

כיום שמת בו אביו.
כאשר אקריה וכו' דהא
כיום שמת בו אלף נותר
(שבנוות ב.) והוא
שגדור בארתו היום.
שקבל עליו ככל נדר שלל
איכא בשר כיום שמת בו
אזיל עולה, וכן וכו' שמת
בו פלוגי וכו' עיהו שג' בו
גדלה (שם).

פירוש הרא"ש

והא נותר ופגול לאחר
זריקת הרים הוא. ואלו
מקרי נותר אלף נותר
לכניהו מתלה או לנזפת
לכניו ציוס וצמקס אמל
ומתמרת והותר ממל
וגו' ופגול נמי אל מקטע
בפגול עד שיקריבו אל
מתמיכו וכו' מתפס כזו
אלו האסור נותר ופגול
קא מתפס דעולה וכו' אומר
הוא אלף נותר ופגול קא
מתפס וכו' יאל הזבח
מידי מעילה אלמנא בעיקר
קא מתפס: בנותר ופגול
של קוריא. שלל יאל מידי
מעילה ששנת עליו לנזפת
עד שיקרוב הבשר: אם
כן ליתני בבשר עולה.
אלף נותר ופגול וכו' ופגול
לאשמועינן בעיקרו קא
מתפס ואל איירי בעולה:
מיתבי איחורו איבר ביה
הוא עליוני וי"ל גורס ת"ש
מידי קא קשיא יד גרסינן
מימיני דפריך לרב הווא כריה דרב נתן שנה לזכות דברי רבא שפשוט לו דבעיקרו קא מתפס: איחורו איבר האבור
בתורה. כפי' דשנועט מוכח לה איחורו איבר נדר האבור בתורה: כיום שמת בו אביו ב'. אורחא דמילתא להטעמו
כיום שמת בו אביו וכו': היכי דמי לאו דקדור בההוא חד בשבא דבת בו אביו. כגון שמת אביו בחדש בשבת וכו' וכו'
היום אקר עמנו באכילת בשר ואמר ומן אומר אכילת בשר עלי כחד בשבא והא דקתינן דברייתא כיום שמת בו אביו
לא שאלמן קן בפיורו אלף אמר בחדש בשבא (עד) היום הוא כמו חד בשבא שמת בו אביו וע"ג דליכא מאותו חד
בשבא עד היום הוא כגון חד בשבא שאכל בשר אמתינן בעיקרא קא מתפס באותו חד בשבא שאכל עליו אכילת בשר
משום דהוהו לנאסור אל כתיבן היכלן תלינן באיסור וצנצנו שלמים נמי תלינן בעיקרא קא מתפס: והוא שגדור ובא
באותו היום ואיך. דהוה ליה כוליה דאיסורא ולא מתפקא לן דילמא בחד בשבא קודם שמת אביו קא מתפס דהא
מילתא דשנועט קודם שדלגמי וזיקת דמיס לן אל מתפקא לן יד מתפסין דבעיקרא קודם ששקדו בהבחה וכו' נמי
הוא מצי לשנויי כגון שאמר בפירוש כיום שמת בו אביו: בהלת אהרן ובתרופתו. וע"ג דמתקם עד יד פיו לאו הוה
דבר הנודר דהא מעיקרא נמי הוא אסור משום טבל וכו' חלה אמת שהיה טבל עשר דהא מתפסין קודם לכן נמי היה אסור משום טבל
ועוד דבר עשרה של חמץ ומכל מין מתינו אחר חלה דכתיבי ויריס ממנו אחד מכל קנין:

והוא נותר לאחר זריקת דמים הוא. דלימסקר דנותר הוה שניתותר
חוץ לזמניו שלל נאכל ופיגול שינא חוץ למחילתו ואמר זה הוא וקאמר
דהוה אסור והא נמי ללאחר זריקת דמים (א) והוה ליה שעת הכושר
קודם לכן וקמיני דאסור אלמנא דזהשתא קא מתפס. ואיכא דלמתי
האי פיגול לאו דוקא הוא דלל הוא
פיגול אלף היכא שנשחטו על מנת
לאכולו חוץ לזמניו דלל הוא ליה שעת
הכושר מעולם ולא קא פריך אלף
מנותר דהוה ליה שעת הכושר ופיגול
אגרא נסבה ולא דוקא: אמר ליה
רז הווא לרצא נותר של עולה.
מיירי דלל הוא ליה שעת הכושר
מעולם דעולה כולה כליל היא אזל
אי הוה ליה שעת הכושר אמרינן
(א) בעיקרא קא מתפס: אם כן יסני
בשאר עולה. ממש דלית ליה שעת
הכושר: דהא בקרנן קא מתפס.
והוה נדר גמור: אלף נותר ופיגול
אינטריכא ליה. דלימנא באיסור נותר
כו' קמתפס: ולא מיתפס. דלל הוא
נדר כדבעינן למימר לקמנא שינא
האסור: קשמע לן. האי דקאמר
נותר ופיגול לאו איסור נותר ופיגול
קאמר (ו) איסור כמותו אלף נותר
ממש ופיגול ממש דהוה דבר הנדור:
איחורו איבר האבור נזורה. כתיבי
לכל שנועט אסור (ב) דממנא רז
שינא נותר דדבר שנאסר בכך:

ואמר שמואל הוא שגדור וכו'. דמסקת שנועט: (א) מאותו
היום. כגון דבאותו היום שמת אביו קיבל עליו נדר שלל הוא אובל
בשר וכגון דהוה אותו היום חד באייר דליכא חד בשבת דהיתירא
טובא בנתים ולסוף שנה באייר בחד בשבת נמי אמר הריני שלל
אובל בשר בחד בשבת כמו אותו חד דלשתקד שמת בו אביו ואמרי'
דאסור דלע"ג דליכא חד בשבת דהיתירא בנתים דלל הני חד
בשבת בנתים אכל ועשוי כשאר הריני שלל אובל בשר בחד
בשבת כמו אותו חד בשבת שמת בו אביו דלל אכל והרי איכא כמה
בחד בשבת דלכל אפ"ה אמרי' בעיקרו קא מתפס באותו חד בשבת
דלל אכל ואסור. ענין אחר כגון דלדבר בחד בשבת דר"ח אייר שמת
בו אביו ולסוף שש שנים או חמש שנים קאי בחד בשבת דר"ח אייר
וע"ג דליכא טובא ראשי חדשים דלייר בנתים דהיתירא וקמיני
דאסור: הכי אימרת שמואל והוא שגדור וכו' מאותו היום ואיך. דלל
חד בשבת מאותו היום ואיך היה נדר שלל איכא בשר ועשוי אומר
הריני כאותו היום שמת בו אביו אהכי אסור דלל הוא שום היתירא
בנתים אכ"כ באותו יום וליכא (א) לנמסא דביתירא קא מתפס:
ת"ש כחלת אהרן ופסוקומו. תרומה גדולה או תרומת מעשר דהיינו
דבר האסור. ומתקאמרי בתרומתו מכלל דליכא תרומה דלי מתפסיה
הוה אסור דהיינו תרומת לחמי תודה דדבר הנדור הוא תודה ולחמה:
והא

פרק שנועט שמים בתרא [שנועט ב.] דלמתי התם האי לינא ממש דלמתי שמואל והוא שגדור וכו' מאותו היום וצמקס כיון (י"ל כיום) שמת בו
אביו פשיטא ומתקרי יוס שנהרג בו גדליה צן אחיקס אנטריכא ליה ומקשינן הא נמי פשיטא מהו דלמתי כיון דלפי' לא נדר אסור מדרבנן כי נדר
נמי לא חיל נדרא ולא מתפסין בנדר הוא קמ"ל כך נראה בעיני. אי"ג סברה דך סוגיא דלע"ג דלל דמי לקרבן שאסור לכל דהא לא אסור אלף
לדידה אפילו הכי מתפסין בדבר הנדור מיקרי. וממסקנא דסוגיין לשנועט שמעינן לנודר מגבניה של נכרים וסתם יינן ושמתו של גיד והתפסין בהן
דמתפסין בנדר הוא ואסור: כחלת אהרן ופסוקומו מופר. דלע"ג דבקריתא שם מתקרי כיון שאינו אסור לכל דבר האסור מקרי ולא דבר
הנדור: דהא כתרומת לחמי תודה נטל עשר חלה אמת שהיה נטל עשר דהא מתפסין קודם לכן נמי היה אסור משום טבל

הוא דרמי רחמנא עליה. והיינו טעמא נמי דמתפסין בתרומת לחמי
תודה לאחר זריקת דמים ומתפסין בצבור לאחר זריקת דמים לא
מתקרי דמוכח סוגיין בסמוך [ע"ג] א"ע"ג דלמתי לזרימ משום דכיון דשרי
לכניהו איסוריה לאו מחמת נדריה הוא שאליו כן היה אסור לכל
אלף איסורא הוא דרמי רחמנא
עליה וכו' מתפסין ביה דדבר אסור
קמתפסין. והיינו טעמא נמי דמתפסין
בחלת אהרן ובתרומתו מותר דלימסקר
לאו משום נדריה הוא אלף משום
גזירת הכתוב הוא. כך נראה בעיני:
והא נותר ופגול לאחר זריקת דמים
הוא. אית דלל גרסי פגול שהרי
מכיון שנתפגל אין זריקתו ממטרין
אלף מנותר קפריך דליסור נדריה
פקע ליה דזריקת דם ואפילו הכי
תנן דלמתי נותרא בעיקרו קמתפסין:
בנותר של עולה. דלפילו בתנא
לומר דזהשתא קמתפסין אכתי
נדריה לא פקע דהא עולה אסורה
אפי' לאחר זריקת: אי"ג יסני בשאר
עולה. אי אמרת בשלמא דלל
בעולה מיירי נקט נותר לאשמועינן
דבעיקרו קמתפסין אלף אי אמרת
דבעולה מיירי מאי זריקת דנותר
אכתי נדריה לא פקע ואי הכי לימני
בשר עולה. ולפי מה שפירשתי
במשנתניו דנותר ופגול לא בעי ר'
יהודה כ"ף הדמיון דבין הוא דלשני
ליה דלכתי תנא נותר ופגול ולא

תנא בצר עולה לאשמועינן אפילו בלל כ"ף הדמיון מתקרי
אלף דעדיפא מנייה שני ליה: והוא שגדור באותו היום. קס"ד
שגדור באותו יום שמת אביו שלל איכא בשר וכן נדר פשט אסור
שלל איכא בשר כיום שמת בו גדליה ועשוי מתפסין יוס אחר
כאותו יוס דכיון דלדבר דלשתקד שמת בו אביו הנדור:
דקאי בחד בשבת דמים ביה אבנה. נראה בעיני דהכי פירושא
שזומר כיום אחד בשבת שהוא כיום שמת בו אביו לנמין חדשים
כגון אחד בשבת ראשון של ניסן יהא יוס זה עלי כיום אחד בשבת
ראשון של ניסן וע"ג דליכא טובא חד בשבת דהיתירא וקמיני
אסור ושמת מיניה בעיקרו קמתפסין. ומשמע ליה להש"ס דבהכי
עסקינן דאי בצומר בפירוש יוס זה כיום שמת בו אביו פשיטא
דמתקרי אלף דלפי' באומר יוס זה עלי כאחד בשבת ראשון של ניסן
וקמ"ל דלע"ג דליכא למימר דהיתירא קמתפסין כיון שהוא עומד
באותו יוס שהוא לנמין חדשים כיום שמת בו אביו ומתפסין ואמר
יהא יוס זה כאחד בשבת בעיקרו מתפסין ואסור: ומשני דשמואל
הכי אסור אמר שמואל והוא שגדור וכו' מאותו היום ואיך. כלומר
שכל ימי אסור בשבת שעברו עליו שהן כיום שמת בו אביו נאסרו עליו
בנדר וכיון שכן לא מצינן למנמר מהכא האי דינא ולומר דך רבואה
אשמועינן דהא הכא ליכא יומי דהיתירא כלל. והך סוגיא קטיע היא דלל
פירש הש"ס אס כן מאי אמת לאשמועינן אלף סמין ליה אסוגיין דריש
אסור וכו' אסור אביו בנותר יוס שמת אביו ב' בשבת ואלו דוקא נקט בחדש בשבת דלן דבר תלוי
כ"א כך וכן למדש כמו שהיה יוס שמת אביו אפי' לא היה אותו יוס בחד בשבת וקס"ד השתא אייתי נדר אלף אותו
יוס בלבד שמת אביו ולא אחריו והיינו דקאמר א"ע"ג דליכא טובא חד בשבת דהיתירא כל סתם חד בשבת שאתרי ימית
אביו ואפ"ה תלינן לומר דבעיקרא מתפסין כיום שמת אביו ממש ולא בימים של היתר שאכ"כ ומשני שגדור מאותו יוס
ואיך לך השנים שאתרי כן דהשתא ליכא היתירא וא"כ אכתי איכא למיתלי בהיתירא בחד בשבת שקודם ימית אביו וי"ל
דלס כיום שמת אביו אין לו משמעות כלל קודם לכן כ"א אותו היום עמנו או ימים ששמת ואיך שמה אכתי יוס:
בהלת אהרן ובתרופתו מופר. משום דלל הוה דבר הנדור וא"כ והוא קדושת התרומה חלה על ידי דיבור והפרשה
וא"כ הוה דבר הנדור וי"ל מ"מ אין דלמתי שנתרומה ביה ע"י הפרשה שהרי קודם לכן נמי היה אסור משום טבל
דאיסור התרומה איני כ"א להמיר:

גה א מיי פ"ג מהל'
דמירס ה"ה סמג
לארין רמב"ט ט"ו ע"ד סי'
דר ענין א':
גו ב מיי ט"ו פ"ה ה' ה'
סמג ט"ו:

תוספות

והא נותר ופגול לאחר
זריקת דמים הוא.
ר"ת לא גרס פגול דהא
זריקת לא מתי לפגול
לעולם הוה כקודם זריקת
מיהו יא לינשו אבז נותר
נקט ליה הש"ס והא קושיא
מנותר ללאחר זריקת דמים
ואפילו הכי מתקרי אלמנא
בעיקרא קמתפסין וא"כ הא
כיון דלמתי נותרא בעיקרו
ונותר הוה לעולם לאחר
זריקת דמים אס כן הוה
כאלו אמר לאחר זריקת
דמים דשפישטו לך לעיל
דמותר אי"כ קשה דהא
משמע דרצא בל לפישטו
הש"ס יי"ל דלל דמיא
דהתם דהתאריך גלשון
ללאחר זריקת דמים ודאי
בעין להמיר אלף גבי נותר
זכור נראה בלשון יומר
מזילו אמר זה כוה מה
סיין למימר משום דמתפסין
בנותר ופגול מתקרי דהא
דבר האסור הוא אלף ע"כ
משום דבעיקרא קמתפסין
ומשני בנותר של עולה
שיש בו מעילה לעולם אלף
ליכא לפירושי דבנותר סתם
תלינן ליה בעולה להמיר
עליה מצי פריך לימני בכשר
אזיל הא נדראשטו טפי
אמת לאשמועינן דבנותר
סתם תלינן בנותר של
קמתפסין וכו' דלמתי
אבל נותר ופגול באיסור
והוא ליה דבר האבור
קמ"ל. דבעיקרא נקדושת
הקרנן קמתפסין וא"כ
מ"מ תיפשוט בעיא כי היכי
למתי הכא דלע"ג דליכא
אסור דברי דהאסור
דהשתא (אפי"ה) הוה
תלינן ליה דבר [האסור]
דבעיקרא ליה דליכא
למיתלי בהיתירא דהשתא
תלינן לומר בעיקרא
מתמיכו וי"ל דלל דמי
הכא שסקו סוף מוכיח
שלאסור עמנו קמתכיון
תלינן ליה דבר
האסור אלף נותר ופגול
למיתלי בהיתירא דהשתא
ולא נא לאסור עמנו איכא
למימר דביתר קמתפסין
עמנו הכא דלדבר
האסור דהשתא לא חיל
כ"א מכת קדושת דבר
הנדור דבעיקרא ופי' תי'
ענין עמנו הוה לשנועט
פ"ג: לאו כגון דקאי
בחד בשבת דבית ביה
אבור. כלומר שמת אביו
בחד בשבת ועשוי הוא
עומד ג' שנים או ד' אחר שמת אביו באותו יום שמת אביו ב' בשבת ואלו דוקא נקט בחדש בשבת דלן דבר תלוי
כ"א כך וכן למדש כמו שהיה יוס שמת אביו אפי' לא היה אותו יוס בחד בשבת וקס"ד השתא אייתי נדר אלף אותו
יוס בלבד שמת אביו ולא אחריו והיינו דקאמר א"ע"ג דליכא טובא חד בשבת דהיתירא כל סתם חד בשבת שאתרי ימית
אביו ואפ"ה תלינן לומר דבעיקרא מתפסין כיום שמת אביו ממש ולא בימים של היתר שאכ"כ ומשני שגדור מאותו יוס
ואיך לך השנים שאתרי כן דהשתא ליכא היתירא וא"כ אכתי איכא למיתלי בהיתירא בחד בשבת שקודם ימית אביו וי"ל
דלס כיום שמת אביו אין לו משמעות כלל קודם לכן כ"א אותו היום עמנו או ימים ששמת ואיך שמה אכתי יוס:
בהלת אהרן ובתרופתו מופר. משום דלל הוה דבר הנדור וא"כ והוא קדושת התרומה חלה על ידי דיבור והפרשה
וא"כ הוה דבר הנדור וי"ל מ"מ אין דלמתי שנתרומה ביה ע"י הפרשה שהרי קודם לכן נמי היה אסור משום טבל
דאיסור התרומה איני כ"א להמיר: